

VELKÉ POSTAVY ČESKÝCH DĚJIN

KATEŘINA
CHARVÁTOVÁ

VÁCLAV II.
Král český a polský

Václav II.

VYŠEHRAĐ

VELKÉ
POSTAVY
ČESKÝCH
DĚJIN

KATEŘINA
CHARVÁTOVÁ

VÁCLAV II.
Král český a polský

Václav II.

VYŠEHRAD

Tato kniha vznikla jako součást řešení
Výzkumného záměru MSM 0021620827
České země uprostřed Evropy v minulosti a dnes,
jehož nositelem je Filozofická fakulta
Univerzity Karlovy v Praze.

Vyobrazení na s. 4:
Mladý Václav II. Detail pečeti z roku 1284.

Lektoroval prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc.

© Kateřina Charvátová, 2007
Typography © Michaela Blažejová, 2007

ISBN 978 - 80 - 7021 - 841 - 9

ÚVOD

Život Václava II., ačkoliv není prameny podložený zdaleka v té úplnosti, jak by si historik přál, představuje velké téma, jehož zpracování lze zasvětit celý život. To ale není můj případ. S postavou Václava II. jsem se setkala nejprve na okraji svého bádání věnovaného cisterciáckému řádu. Nelze se totiž zabývat cisterciáckým řádem v Čechách a s tímto panovníkem se minout. Postupně mne však začala lákat myšlenka věnovat se Václavu II. důkladněji, neboť čím více jsem ho poznávala, tím více mne mrzelo, že je jeho osobnost přes svou nespornou velikost stále ještě jen poměrně málo známa. A tak jsem se nakonec ujala úkolu, o kterém by se mi ještě před několika lety ani nesnilo.

Nezastírám, že tato práce v mnohém jde cestou, kterou již prošlapali moji předchůdci, kteří se Václavem II. a jeho dobou zabývali. Mám na mysli především díla Josefa Šusty a nověji též Vratislava Vanička, Josefa Žemličky, Libora Jana, ale i dalších badatelů, věnujících se době posledních Přemyslovců. Z těchto již prošlapaných stezek jsem vykročila zejména v pasážích vztahujících se k záležitostem rodinným, ať již se týkají doby Václavova dětství nebo jeho dospělosti. Zde mi byl značně platný seminář *České královny a kněžny*, který jsem před dvěma lety vedla na Pedagogické fakultě UK. Leccos nového může čtenář najít také v pojetí osobnosti Václava II. Pestrá výpověď pramenů o povaze a zvycích tohoto předposledního Přemyslovce odedávna lákala historiky k vlastní interpretaci. Ani já nejsem výjimkou. Pochopitelně též, i když v míře menší, než bych byla předpokládala, se do knihy promítly kontakty Václava II. s významnými představiteli cisterciáckého řádu, kteří patřili k okruhu jeho důvěrníků. Ze své předcházející práce jsem dále mohla s výhodou využít mnohaletý zájem o Petra Žitavského a *Zbraslavskou kroniku*.

Po mnoha úvahách o struktuře práce jsem se nakonec rozhodla pro verzi chronologickou, neboť si myslím, že nejlépe odpovídá tradičnímu poslání dějepisce jako vypravěče příběhů. Je to ovšem za cenu, že čtenář

se musí občas prokousat i tématy nedějovými. Tyto pasáže jsem se však snažila omezit na minimum, s tím, že interesovaní zájemci mohou najít poučení o hospodářském a správním vývoji Čech ve specializované literatuře. Stejně tak s ohledem na popularizační charakter knihy jsem dala přednost citacím z českého překladu *Zbraslavské kroniky* a nikoliv odkazům na latinskou edici.

Je mou milou povinností poděkovat všem, kdo mi při práci pomáhali. Můj dík patří především Daně Dvořáčkové – Malé z Historického ústavu AV ČR, jež četla knihu po jednotlivých kapitolách, jak vznikaly, a svými poznámkami mi otevírala nové možnosti pohledu na Václava II. a dobu, v níž žil. Stejně tak jsem zavázána Josefu Žemličkovi za přečtení již hotového rukopisu a lektorský posudek. Dále bych chtěla poděkovat kolegům z Wydziału historycznego Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznani za možnost studia polské literatury i za četné konzultace. S obrazovou přílohou mi velmi pomohli Vít Vlnas a Dušan Foltýn. Za stálou trpělivost jsem pak trvale zavázána svému manželovi, který s laskavostí sobě vlastní strávil půl roku s Václavem II.

V Praze 27. února 2007
Kateřina Charvátová

Neprávem opomíjená osobnost

*Slul Otokar a v plenkách lepší býval
Než s vousem Václav, jeho syn, jenž zase
Jen lenivost a neřest v sobě míval.*

DANTE ALIGHIERI, BOŽSKÁ KOMEDIE

Václav II., předposlední Přemyslovec na českém trůně, patří k neprávem opomíjeným postavám českého středověku. Panovník, který dosedl kromě českého i na polský královský trůn, bývá srovnáván se svým otcem Přemyslem Otakarem II. Vedle velkolepého a zářivého Přemyslova obrazu se tichý diplomat Václav jeví jako postava méně zajímavá a paradoxně i méně úspěšná. Přitom pravý opak je pravdou. Umíral-li Přemysl Otakar II. na Moravském poli poražen a zbaven všech svých územních výdobytků, Václavova smrt představovala odchod mocného panovníka, vládce dvou království disponujícího navíc nezměrným bohatstvím, jehož základ představovala Kutná Hora, chrličící denně na povrch země stříbro ze svých zdánlivě bezedných dolů.

Nálepka, kterou vtiskl Václavu II. jeho současník Dante Alighieri v *Božské komedii* a jež slouží jako motto této kapitoly¹, však českého krále provázela po staletí. Přitom Dante, hýřící odsudky podle svého politického přesvědčení, o Václavovi II. nejspíš mnoho nevěděl. Pro odsouzení českého krále stačilo zřejmě, že Přemyslovci v posledních letech Václavova života bojovali o vládu nad uherským královstvím s jeho oblíbencem, Karlem Robertem z Anjou. Dante však pravděpodobně znal také některé pověsti, které o Václavovi šířil Otokar Štýrský, oddaný stoupenec Albrechta Habsburského, či jiní reprezentanti habsburské propagandy.

Ještě pro otce české historiografie, Františka Palackého, představoval Václav II. panovníka slabého, který svých nesporných úspěchů dosáhl

pouze díky kutnohorskému stříbru. *Věru, kdyby byl Václav zdědil jen trochu oné síly ducha, podnikavosti, chrabrosti a ctíživosti, kterou vynikal otec jeho, byl by mohl v okolnostech a náhodách nadmíru příznivých i po celá tisíciletí se zřídka opakujících zříditi na východu Evropy říši nejmohutnější a povýšiti rod svůj mezi nejslavnější v dějinách světa.*² K tomuto odsudku se v době národního obrození s chutí přidávala německá literatura, která na Václavovi nacházela jen málo dobrého. Za všechny jmenujme Bertolda Bretholze, který pokládal Václava II. téměř za slaboduchého, v každém případě naprosto nesamostatného vladaře, zcela závislého na svých rádcích.³ Můžeme-li pochopit národnostně zabarvený pohled německy píšících autorů, hůře porozumíme historikům českým, pro něž Václav II., ač dosáhl dvojího královského titulu, nebyl postavou dostatečně zajímavou, aby se jim zabývali. Jan B. Novák postihl rozdílnost přístupu historiků k vládě Přemysla II. a Václava II., když napsal, že *dějepisci vylíčili skvělou a tragickou osobu rytířského krále, přecházejí s patrnou únavou k vypsání dějin za vlády jeho syna.*⁴

Ještě na jeden aspekt pohledu na Václava II. nesmíme zapomenout. Na vymření Přemyslovců v roce 1306. Skutečnost, že pouhý rok po Václavově skonu byl jeho syn zákeřně zavražděn, přemyslovská dynastie vymřela a veškeré úsilí, které Václav II. na vzestup českého království a postavení českého krále vynaložil, bylo zmařeno, jakoby znevažovalo Václava II. samého. Jakoby byl Václav II. za tento úpadek jakýmsi podivuhodným způsobem odpovědný. Anebo ještě jinak. Vzhledem k tomu, že většina Václavova díla velmi rychle po jeho smrti zanikla, jako by toto dílo ani nikdy neexistovalo.

Rehabilitaci Václava II. přinesla až doba kolem roku 1900. Vedle již citovaného Jana Bedřicha Nováka připomeňme Wacslawa Wladiwoje Tomka,⁵ Jaroslava Golla,⁶ stejně jako předčasně zesnulého Miloše Vystyda,⁷ kteří všichni Václava II. ve svých dílech oceňovali a jeho úspěchy vyzdvihovali. Největ-

1. Václav II. se dvěma královskými korunami. Kresba z Jihlavského rukopisu Zbraslavské kroniky z konce 14. století odráží skutečnost, že Václav II. byl králem českým a polským. (Městský archiv Jihlava, fotografie Ústav dějin umění AV ČR – Prokop Paul.)

2. Václav II. z řady českých panovníků.
Médiryt Georga de Groos. (Národní galerie, sign. R 42023.)

šího obhájce našel pak Václav II. v Josefu Šustovi. Šusta se osobností předposledního přemyslovského krále zabýval od svých mladých let a jeho době a dílu věnoval kromě časopiseckých studií také rozsáhlé pasáže ve svých syntetických pracích. Nejprve v knize *Poslední Přemyslovci a jejich dědictví 1300–1308* vydané roku 1926, poznovu pak ve svazku *Soumrak Přemyslovců a jejich dědictví*, který vyšel v rámci tzv. Laichtrových Českých dějin v roce 1935.⁸ Šustovo dílo zůstává dodnes nepřekonané, a to nejen pro svou nespornou kvalitu, ale také proto, že po Šustovi se žádný z českých historiků postavou Václava II. tak systematicky a v plné šíři historiografického záběru nezabýval.

Nové historické směry, jež opanovaly po roce 1948 českou vědu, odklonily badatelský zájem k jiným tématům a trvalo mnoho desetiletí, než se dějepisectví zabývající se středověkem opět vrátilo ke studiu společenských elit. V případě Václava II. přinesla zásadní změnu až 90. léta 20. století, kdy vznikly projekty nových syntéz českého středověku. V rámci Velkých dějin zemí Koruny české se vyličení doby posledních Přemyslovců ujal Vratislav Vaniček.⁹ Pro Vanička, akcentujícího ve svém pohledu na vývoj Českého království především roli šlechty a snažícího se tuto složku středověké české společnosti, jež byla předchozím bádáním

3. Václav II., jak si ho představoval přední představitel polské historické malby 19. století Jan Matejko (1838 až 1893).

také opomíjena, znovu uvést do středu historické pozornosti, nepředstavovala postava Václava II. základní téma, k němuž by upnul celý svůj zájem. I když Vaniček oceňuje Václavovu politiku a jeho přínos pro rozvoj státu, jeho osobností se příliš nezabývá. Druhá syntéza 13. století, tentokrát z pera Josefa Žemličky, dospěla zatím do své poloviny.¹⁰ Na dobu vlády Václava II. musíme teprve počkat. Žemličkovy nejnovější texty však naznačují, že rodící se portrét bude obohacen o mnohé dosud nestudované rysy, týkající se jak Václavova soukromého života, tak i jeho veřejného působení.¹¹

Václavem II. a jeho dobou se dlouhodobě zabývá Libor Jan,¹² který Václavu II. věnoval řadu studií. V loňském roce pak přistoupil k první monografii nazvané *Václav II. a struktury panovnické moci*.¹³ Zatímco uvedená kniha se zaměřuje především na vývoj vládních mechanismů v přemyslovském státě, další Janova práce, chystaná na nejbližší dobu, by měla být věnována životu a dílu Václava II.

A historiografie polská? Vždyť Václav II. byl nejen českým králem, ale od počátku 90. let 13. století také vládcem Malopolska a od roku 1300 korunovaným polským králem. Jak se k tomuto vládcovi českého původu

stavěla a staví polská literatura? Škála hodnocení Václava II. v polské historiografii je velmi široká a sahá od zcela negativního k výrazně pozitivnímu. Otázka ocenění vlády Václava II. není snadná, neboť zapadá do celého kontextu vývoje polského státu v procesu sjednocování a vzhledem k citlivosti tématu bývá často ovlivněna politickým či nacionálním úhlem pohledu. Polští historici se nejčastěji zabývali čtyřmi základními otázkami. Sledovali podíl Václava II. na znovusjednocení polského království, kladli si otázky po oprávněnosti Václavovy vlády v Polsku, po právních základech jeho moci v Malopolsku a Velkopolsku, dále se zabývali způsobem přemyslovské vlády a konečně se snažili zachytit význam české vlády v souvislosti s dalším sociálně-politickým vývojem polských zemí.

Většina polských historiků pozitivně hodnotila význam Václava II. pro obnovení polského státu, i když někteří z nich mu vyčítali, že jako vládce Malopolska a Velkopolska nepropojil správu těchto zemí v jeden celek. Nejednoznačně bylo hodnoceno sjednocení Polska pod českou vládou, které bylo někdy vnímáno jako připojení polských zemí k přemyslovskému státu a nahlíženo jako anexe. K tomuto názoru přispívala do značné míry skutečnost, že Václav II. do čela správních úřadů dosazoval především své krajany. Krajní stanovisko pak vnímalo Václavovu vládu jako antipolskou, zdůrazňujíc, že k ní došlo se souhlasem vládců Svaté říše římské. Někteří autoři též podtrhovali germanizační důsledky české správy Polska. Velké výhrady si Václav II. vysloužil postoupením Gdaňského Pomoří vládcům Branibor, které učinil na konci svého života v době zápasu s Albrechtem Habsburským. Pozitivně naopak bývá hodnoceno zavedení starostenských úřadů v Polsku, které se osvědčily i v pozdějších dobách, stejně jako měnová reforma, jež prospěla polské ekonomice. Téma však zdaleka není uzavřené. I v Polsku je slyšet volání po nové syntéze, jež by s větší objektivitou zhodnotila skutečné klady a zápory českého působení a Václavovy vlády v Polsku.¹⁴

Hovoříme o literatuře věnované Václavovi II. Alespoň několika slovy bychom však měli také zmínit pramennou základnu, z níž veškeré toto historické bádání vychází, a upozornit na její problematičnost. Historik zabývající se dobou Václava II. má k dispozici na jedné straně prameny diplomatické, především listiny a formulářové sbírky, na straně druhé prameny vyprávěcí, kroniky. Na rozdíl od statické výpovědi diplomatického materiálu informujícího nejčastěji o majetkových změnách, udělených privilegích a politických smlouvách, bývá kronikářský obraz plný děje, nabízí plastičtější popis minulosti včetně vyličení charakterů jednajících postav. Naneštěstí však je tento obraz také mnohem subjektivnější.

Většina středověkých kronik vznikala účelově, převážně s cílem oslavit konkrétní osobu nebo určitý rod. I tam, kde kronikáři psali své kroniky zdánlivě bez bližšího vztahu k jednajícím osobám, nelze mít k jejich pohledu plnou důvěru, neboť hodnotící závěry, jež čtenářům předkládají, mohou být velmi subjektivní. Při práci s kronikami je proto nutná značná obezřetnost, a pokud to zachované písemnosti dovolují, důsledná pramenná kritika.

Dobu Václava II. nejpodrobněji popisuje *Zbraslavská kronika* (*Chronicon Aulae Regiae*) sepsaná přibližně v letech 1311–1339 v cisterciáckém klášteře Aula Regia na Zbraslavi.¹⁵ Zbraslavský klášter, nejslavnější církevní fundace Václava II., měl velmi blízko k pražskému královskému dvoru a autoři kroniky disponovali četnými informacemi týkajícími se krále Václava a jeho politiky. Na vzniku kroniky se podíleli dva autoři, oba po určitou dobu opati ústavu Aula Regia. První část *Zbraslavské kroniky* (do roku 1296) napsal bývalý opat Ota, na ni navázal a své vyličení až do roku 1338 dovedl Petr Žitavský, který též text jinak psaný v próze vyzdobil četnými verši. Nás však zajímá především životopis Václava II., který má v kronice své specifické místo. Právě vypsání života Václava II. bylo důvodem, proč zbraslavští cisterciáci začali své dílo psát. Autoři přistupovali k tomuto úkolu se snahou zakladatele svého kláštera oslavit, vypsát jeho zbožné činy a vyličit jej jako světce. O této snaze svědčí zejména závěrečné pasáže věnované zázrakům, jež se v souvislosti se zesnulým panovníkem odehrály. Vzhledem k tomu, že životopis má jednoznačně hagiografický charakter, nelze vyloučit, že snad měl skutečně sloužit jako podklad pro zahájení kanonizačního procesu Václava II.

S ohledem na dobu vzniku *Zbraslavské kroniky* lze uvažovat o tom, že tento spis nevznikl jen z vůle vděčných mnichů vzpomínajících na svého dobrodince, ale že začal být psán na objednávku. Objednavatele či spíše objednavatelku kroniky, respektive pojednání o Václavu II., by pak bylo nejspíš možno hledat v české králově Elišce, manželce Jana Lucemburského a dceři kronikou oslavovaného Václava II. Eliška, vždy hrdá na svou přemyslovskou krev, měla trvalý zájem na oslavení rodu, z něhož pocházela. Z písemných pramenů je známo, že usilovala o kanonizaci Anežky Přemyslovny a lze si dobře představit, že toužila také po tom, aby byl za světce prohlášen i její otec.

Ve vidění autorů *Zbraslavské kroniky* vystupuje Václav II. jako jednoznačně kladný hrdina, kronikáři zdůrazňují panovníkovu zbožnost, jeho blízký vztah k církvi a bohobojné konání. Pokud se musí vyrovnávat s panovníkovými méně ušlechtilými skutky, činí tak někdy dosti komplikova-

nými konstrukty, vždy však tak, aby královým činům dodali zdání oprávněnosti. Na budoucím světě nesmí ulpět ani smítko zlé pověsti.¹⁶

Zcela jiný obraz Václava II. poskytuje druhá dobová kronika, *Ottokars Österreichische Reimchronik*, kterou napsal štýrský šlechtic Ottokar ouz der Geul.¹⁷ Kronika Otokara Štýrského zachycuje dějiny alpských zemí Rakous, Štýrska a Korutan od poloviny 13. století do doby kolem roku 1310. Na rozdíl od *Zbraslavské kroniky*, respektive její první části, jež má být poctou Václavu II., Otokar Štýrský ve svém díle oslavuje Habsburky a zdůvodňuje oprávněnost jejich vlády v těchto oblastech; Rudolf Habsburský i jeho syn Albrecht jsou předmětem obdivu a pisatelovy nejvyšší úcty. Vzhledem k rozložení politických sil pak nutně čeští králové, především Přemysl Otakar II., ale do jisté míry i Václav II., jako protihráči Habsburků představují hrdiny záporné, které se sluší náležitě očernit, či z jejich činů vybrat ty, jež budí co nejméně sympatií.

Dobová kronikářská svědectví tak líčí Václava II. zcela rozporuplně. Z pohledu *Zbraslavské kroniky* světec, v podání Otokara Štýrského poživavý usurpátor. Co se za tímto hodnocením skrývá? Popisuje každá z kronik jen tu část Václavovy osobnosti, která se jí hodí, a lze tedy soudit, že Václav II. byl člověkem rozmanitých povahových rysů, sahajících od hluboké zbožnosti na jedné straně až k bezmezné touze po moci, slávě a bohatství na straně druhé? Tímto způsobem je skutečně Václav II. většinou vnímán; jako neurotik s velmi protikladnými vlastnostmi. Člověk, jehož rozechvívala smyslnost stejně jako askeze, úzkostný tvor, který kompenzoval bujarý život svého přepychového dvora klášterním ústraním. Od extrému k extrému.

Není však toto vidění příliš závislé na doslovném přejímání výroků zmíněných kronikářů? Neměli bychom tak jako v některých sportech alespoň škrtnout nejvyšší a nejnižší známky, které od svých životopisců Václav II. dostal, u vědomí, že jeden spis úmyslně panovníka chválí a druhý úmyslně očerňuje? Panovníkův obraz by patrně nebyl tak dráždivě pestrý jako nyní, možná však, že by se nám podařilo více se přiblížit historické realitě.

I tak však nebude nikdy žádný obraz Václava II. skutečně historicky věrný. Ať již pro torzovitost pramenné základny, která historiky nutí k domodelování událostí, stejně jako k domýšlení příčin a souvislostí, jež jednotlivé známé historické skutečnosti propojovaly, nebo pro individuální přístup každého badatele. I při největší snaze o objektivitu nabízí historik čtenáři pouze svoje vidění popisované postavy, jež vychází z jeho osobního vnímání a hodnocení. Nepřímo ovlivněn je také svými odbor-

nými preferencemi, dejme tomu zvýšeným zájmem o některou část historického spektra – politické, kulturní, hospodářské či jinak viděné dějiny – díky čemuž klade větší důraz na určité aspekty zkoumané doby, kdežto jiné stojí na okraji jeho zájmu. Tak bychom mohli pokračovat dále. Připomenou však už jen jednu skutečnost, dobovou podmíněnost. Všichni jsme dětmi své doby, jež nás určitým způsobem formuje, a k níž historii, jíž se zabýváme, také vztahujeme. Ideály a hodnoty současnosti hledáme i v minulosti, ptáme se na historické kořeny současných problémů stejně jako úspěchů. Každý historický příběh je tak nutně odrazem dneška a do jisté míry i nás samých.

S těmito výhradami stran objektivity přistupme tedy nyní k příběhu Václavova života.

Dlouho očekávaný dědic (1271–1278)

*Král Václav zdědil vzácnosti
nejvyšší z Čech, kde na trůnu
Otakar nosil korunu*

ULRICH VON ETZENBACH, WILHELM VON WENDEN

Narození

Dne dvacátého sedmého září 1271 se na Pražském hradě narodilo dlouho očekávané dítě. Syn Přemysla Otakara II., krále českého, vévody rakouského a štyrského, markraběte moravského a odnedávna též pána Korutan a Kraňska. Kronikáři se o narození budoucího krále příliš nezajímali. *Zbraslavská kronika* uvádí pouze denní datum, kdy přišel na svět, *Druhé pokračování Kosmovy kroniky* zmiňuje, že se narodil na Pražském hradě v paláci českých králů, kde rodina Přemysla Otakara II. sídlila.¹⁸ Více však známo není. Popusťme tedy uzdu fantazii a popřejme si několik výjevů: Ztemnělá komnata s velkým dřevěným lůžkem, na kterém královna Kunhuta v bolestech očekává narození svého pátého dítěte. „Dva chlupci zemřeli, dvě dcerky žijí. Kéž by se narodil syn, kterého král i celá země tolik očekává!“ Kolem rodičky roj porodních bab a služek, těžké vůně bylinek, horko pozdního léta. Co je horší? Bolesti nebo obavy, zda se zas nenarodí děvče? Nezbývá než se modlit ke svatému Václavovi, vždyť je předvečer jeho svátku, a doufat, že patron české země a věčný kníže Čechů nedopustí, aby jeho rod vymřel. Pak je najednou po všem. „Jaké štěstí! Bůh vyslyšel její prosby!“ Radostná zvěst se rychle šíří po hradě. Šťastný Přemysl se sklání nad dítětem a prosí Boha, aby čerstvě narozený syn přežil úskalí kojeneckého věku a nezemřel jako jeho starší bratři.

Ke křehkému chlapečkovi ležícímu v kolébce se upínají velké naděje. Má se stát otcovým nástupcem a vládcem jeho početných panství. Syn je v české královské rodině toužebně očekáván. Vždyť uplynulo již dvacet let od chvíle, kdy Přemysl Otakar zahájil své vítězné tažení evropskou politickou scénou, dvacet let, během nichž se stal nejmočnějším vládcem ve střední Evropě. Dvacet let úspěchů a územních zisků, ale také dvacet let čekání na dědice, kterého král stále neměl. A otázka nástupce se jevila nanejvýš významná, neboť Přemysl Otakar je jediným žijícím Přemyslovcem. Pokud by se mu nenarodil syn, tak také Přemyslovcem posledním a jím by slavný rod, jenž vládl českým zemím po čtyři století, vyhasl. Ještě včera se uvažovalo o tom, komu by měl Přemysl Otakar v případě smrti své země odkázat. Dnes však je všechno jinak. V kolébce leží královský princ, nová naděje svého rodu, Přemyslův syn a dědic.

Rodina Václava II.

Využijme této šťastné chvíle, abychom si představili rodiče a příbuzné malého prince. Václavův otec, Přemysl Otakar II., pochází z rodu českých králů. Narodil se jako druhorozený syn Václava I. snad v roce 1233 či kolem tohoto roku. Přesné datum jeho narození známo není. Byl-li přemyslovský původ po otci pro jeho politické působení cennou devizou, po své matce pocházel Přemysl z rodiny ještě vznešenější, totiž z císařskou korunou ozdobeného rodu Štaufů. Jeho matkou byla Kunhuta Štaufská, dcera římského krále Filipa Švábského a vnučka Fridricha Barbarossy. Přemysl se tak mohl počítat mezi potomky jednoho z největších císařů středověku, a tento fakt hrál v jeho životě významnou roli. Příslušnost ke štaufskému rozrodu povyšovala Přemysla nad většinu středoevropských politiků, zároveň však byla brzdou některým jeho ambicím. S jistotou hrála roli v odmítání Přemysla jako případného kandidáta na úřad římského krále, neboť spolu s jeho osobními vlastnostmi dávala tušit, že by po vzoru svých předků vystupoval velmi rázně, což si vysoká šlechta a církevní hodnostáři, kteří o volbě rozhodovali, nepřáli, dávající přednost slabým panovníkům.

V dobách dětství však Přemyslova představivost patrně tak daleko nesahala. Vždyť byl druhorozeným synem a otcovy záměry se pojily se starším Vladislavem, pro kterého chystal nejen český trůn, ale také rakouské vévodství. Přemysl mohl reálně uvažovat o tom, že se stane